

CORONÆ
DVODECIM CÆSARVM
AVSTRIACORVM

Radius Octavus,

S I V E

FERDINANDI I.
I V S T I
Elogium.

EVCHARISTICON.

Quidquid nomen habet, nomini tuo se inscribat FERDINANDE,

Gratias tibi agat, quidquid tuis actum est gratijs.

Eucharisticon tibi accinat, quidquid à te vocem accepit.

Omnia tibi grata, sint tibi grata, etiam tu ipse.

Benefacienti omnia, benedicant omnia.

Impendant factis verba, manibus linguas, omnes linguæ.

Quæ norunt te sibi omnibus impendisse.

Concordet Latina ad numeros vocem suam illi concordia,

Quæ in te Cæsare eligendo concordavit.

*Convenere Duces, cum Pax captiva teneret
Arma, quibus stantem fas est regaliter urnam
Sortilegâ versare manu, Dominoq, potenti
Augustum deferre iubar. Stetit auribus illic
Arrectis, raptumq, animo cum supplice vulgus
In Proceres, hæsitq, & vox, & vultus. At illi
Molem*

Molem immensam humeris, & vix tractabile pondus
 Ingenti complexi animo, pervolvere sortes
 Incipiunt, magnumq; sibi decernere Regem
 Soliciti: nam terror inest, socioq; duellat
 Spes animi suspensa metu, formidine sensus
 Fluctuat, & dubios rapiuntur vota per æstus.
 Tantæ molis erat Romanum adducere Regem!
 Sed Superi vetuere metus: nam jaspide stratos
 Tantisper thalamos, scintillantemq; relinquit
 Sidereo fulgore tholum, datus advena terris
 Aliger: hic animos lenit, blandumq; propinat
 Nectar, & ambrosium distillat voce falernum.
 Ne trepidate Duces: vobis (aduertite mentem)
 Fatidico cæli fixas in cardine leges,
 Quas sanctæ jussere manus, meliore Sybillæ
 Ex adyto referam, mediaq; Tonantis ab vrbe
 Protractos tripodes, & non violabile sacrum
 In patulo reſerabo die. Si Curia Regem
 Poscit, Teutonijq; vocant ad ſceptra Quirites;
 Augustum redimite Ducem. Venerabile detur
 Sed caput, ô Proceres; rutilo ſplendore comantem
 Imperij galeam, Latijq; inſignia regni
 Illæ gerat, quem celsa petens faſtigia virtus
 Altè Dardaniâ Capitoli oſtentet ab arce
 Regnatorem animi: qui ſe, quibus arbiter Orbem
 Temperat, ipſe ſuis addictum legibus, æquo
 Marte regat, tantumq; ſibi Dictator, & idem
 Rex vetet, aut propriâ mandet Dominator in aula
 Pectoris, ut nimio ſua nec temerarius arcu
 In ſublime ſpei jaculetur vota: nec imas
 Solicitante metu ſocors irrepere valles,
 Confundat trabeas. Vili mihi dicite Regem

Exemptum populo, quem ponè venustior auro
Scintillet Pietas, cautæ Solertia mentis
Sic agat excubias, ut non stimulante tumultus
Et turbas Boreâ, subito expugnata perempti
Concidat arx animi. Qui sic meditetur in hostem,
Ut primum impietas clausas sibi sentiat acri
Obsidione domos, donec se compede vinctum
Tartarus, anguiferiq; gemant servire tyranni.
Hunc Proceres mihi posco Ducem: qui fortè revulsis
Postibus Odrysium, si quando assurgat in enses
Barbarus, ut nostro pallentem funere scenam
Instruat, hic alium pavidus formidet Achillem,
Qui torvas acies, qui non cedentia morti
Agmina, per rutilos armorum lumine campos
Ducit, & ensiferas hortatur voce Phalangas;
Ut trepidet, nolitq; suo iam fidere Marti,
Attonitus meliore manu; quæ talis in hostem
Arma virumq; movet, toto Iove fulmen adactum
Sic vibrat in cuneos; ut si vel Caspia rupes
Circum pectus eat: non vel Marpesia cautes
Protegat immunem, nec Cæsare bella vehente,
Obsistat toto fabricata Pyragmone Gorgon.
Hunc Proceres, hunc posco mihi deducite Regem.
Qui licet armigerum generosiùs hauserit alto
Martem animo, facilis quò fas & jura vocassent,
Ferre manum, & nunquam stimulado parcere ferro;
Pace tamen sua bella colit, pariterq; quietis
Sanctior alternis illum cortina diebus
Se vocat, ut ferri vacuum, & tractabile pectus
Advertat studijs, quibus indignantia turbis
Otia, & infestis irascens Regia curis

Pascitur, & blandæ spirant cum mænibus urbes.
Hunc mihi posco Ducem: cuius sic dextra mucrones
Ventilet, ut pariter fraterno parcere docta
Sanguini, inexpletos mansuetâ lege furores
Temperet, ipsa sui vindex, utrumlibet omni
Arte sciens, & iura suo dare iusta Gradiuo,
Cum tristes sonuere tubæ: rursusque remotâ
Ægide, paciferam lætis præfigere frondem
Fascibus, ut posito litui terrore, remissus
Dignetur consulta furor, dextræque minantis
Impetus in medijs oleam sibi vendicet armis.
Quod si hæc ô Proceres vestras sententia mentes
Consilio sapiente tenet, si talis ad arces
Imperij, & justis moderandum legibus orbem
Quæritur, in medio qui fulgeat agmine Cæsar;
Ne trepidate Duces, meus en **FERNANDVS** in armis
Excubat, hic medius pacis, bellique, vocetur
In vestram juratus opem. Meritumnè tenaci
Differtis diadema manu? quin ducite captum
O Proceres; qui vela suæ surgentia sortis
Colligit, & Zephyros nimium sublimè ferentes
Exosus, patrium remis propioribus optat
Legisse Aeolio sine turbine littus, amatque
Privatum lustrare diem, quam Solis in ortu
Augusti positus toto radiare sereno.
Dixerat hæc: illi ingenti clamore superbi,
Assensère Duces, resonat plauditque jocosus
Collis, & impulsæ modulantur carmina rupes.
Quin etiam vitreo virides de gurgite Nymphæ
Prosiliunt; pars dona ferunt, pars conscia fati
Arcanum secreta canunt; hic ille Quirites

Cæsar

*Cæsar, hic Augusto non inficianda Parenti
 Progenies, vestris natus pro mœnibus Hector.
 Scribite Teutonidæ, memoresque incidite carmen
 Rupibus, & Pario æternum mandate colosso.
 Tuquæ meus FERNANDE nota: tibi posthuma Vates
 Fata cano, signa venturas Iaspide sortes.
 Vix propè Germanas Aquilas, meritumquæ capesses
 Laurigerâ diadema manu; jam dextra probrosum
 Bellatrix ultura nefas, hostisque calentes
 Edomitura minas, quidquid malè stantibus annis
 Concidit, aut laceri distractum à corpore regni
 Infames subiit torvi Prædonis habenas,
 Eriget, ac veteres patriæ fulcire ruinas
 Belligera virtute potens, sublime parabit
 Culmen, ut impositis solidâ de rupe colossis,
 Stet melius firmata Domus, possintq; senectâ
 Depositâ, virides placidum, iuvenescere terræ.
 Qualiter hybernâ, postquàm tremefecerit Arcton,
 Herbifer arborum Dominus, Maiusquæ tepentis
 Pictor agri: rursus vitali Phœbus inaurat
 Prata die, canosque iubens migrare Decembres,
 Hic fontes aperit, pigrique silentia rumpit
 Fluminis, ut questus, & prætereuntia clemens
 Murmura percipiat: teneras oppignorat illic
 Constanti pro vere rosas: neu languida parcum
 Incusent fors rura Patrem, flauentis aristæ
 Spiciger exundat vasto super æquore turbo.
 Ast ubi jam domitus discet post funera Mavors
 Te dominante, truci leges imponere ferro
 In regnis FERNANDE tuis; jam pacis amata
 Exceptus gremio, generis spectabis aviti
 Illustres animas, tantumquæ in nomen ituras.*

Ecce quis ille virum pacalis germen olive
Ostentat florente manu? prò digne **DEORVM**
Sanguis, & Indigetum quondam meriture supernum
Pergamon, agnosco Romani lumina Regis.
Huc propera **FERNANDE** meus; quem regia **QVARTVM**
Optat, & armati cogunt ad sceptrum Quirites.
Tu **FERNANDVS** eris: tibi post suspensa Gradiui
Tympana, & affixos Scythicis in montibus enses,
Teutonicis Proceres, Allemannæq; Phalanges,
Augustum statuere decus: te gemmifer ambit,
Et poscet Dominum Romanæ turbo Coronæ
Confessus 'Regale caput. Quid amica tuorum
Vota morare? veni. Tu tristi horrentia ferro
Sæcula, & inclusum Rhodopæis cautibus Orbem,
Excudes meliore manu, mundique novator
Dædalus, aspicias iterum Saturnia Regna
Te placidum laudare Iovem, qui nescius atri
Turbinis, armatum jubeat discedere fulmen,
Impatiens regnare diem, quem sentiat ortum
Progenitore metu. Nam te regale tenente
Culmen, in exilium pavidos aget aula timores,
Et nullâ legum minitantum prole severum
Incedens stipata latus, sine vindice telo
Centum laurigeros agitabit ad æthera currus
Virgo Themis, Regemque videns, quem peltifer optet
Barbarus, è solio sic dantem jura paterno,
Ut niveus morum post dilabentia candor
Nubila, formoso tandem corrideat ore;
Saturno regnata Seni reparabit in orbe
Sæcula, & Elysij alium de nubibus annum.
Jamque sacras valles, & jam venerabile cernens

Luco-

*Lucorum senium, viridi reparare juventâ
 Instituet joviale nemus; memor indè jocosî
 Fontis, oberrantes undoso murmure rivos
 Perfundet meliore vado: nam mellea vitis
 Lacryma, flumineo nimium miserata liquore
 Spumantes pateras, distillantemq; rigenti
 Amne cadum, levibus faciet connubia lymphis,
 Nectaream junctura fidem, quo dulcor Iberi
 Corticis attonitâ medius despumet in undâ.
 Tunc quoque captivus funesto carcere Mavors,
 Cogetur sua bella pati, fontisq; tyranni
 Exitiale caput paci jurata securis
 Demetet, ac patrio postquam transmittet Auerno
 Tartareum spolium, narrabunt mutua luci
 Gaudia, & alterni regem per carmina montes
 Extollent, nomenq; tuum FERNANDE, Paterni
 Cantantes sublimè ferent ad fidera Cygni.
 Audis?*

Τὸν ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΝ τῆς μέγας, καὶ εὐδαίμονα,
 λέγωσιν ἄλλοι, ἄλλοι τε βαλῶσιν ἄτρομον,
 δίκαιον ἄλλοι, ἄλλ' ἐγὼ, ὡς μὲν πρέπει,
 τὴν περὶ τῆς Ὀπρυγῆς τῆς εὐσεβείας.
 Εὐγνωμοσύνη τῆς γὰρ ὀφλεῖν δοκεῖ,
 τὴν πᾶσαν ἢ σεσέβακε Ρωμαίαν αἰεὶ.
 Λίγιστος ἐκ ἐκινυχῶ μὲν ἐρίφθῃ Στυγὸς,
 ἢς ἔδδεν ἀγελώτερον αἰδοῖς τέρας
 πῶτ' εἶχε, αὐτὴ τῶγε Εὐμενίδων ἰὼ
 βαφεῖται, πᾶσαν ἀγέως σὺν τῷ κέρτει
 Γερμανίαν πέρσεται, καὶ πικρὴν Θεῶ.
 Ταύτην δὲ ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ Ἀρχηγέμων
 καὶ Καῖσαρ εὐτυχέστατος καὶ ἀπολεμὴν
 βυλόμενος, ἐπεὶ αὖν συνάγων πλείους μένει
 λεγεῶνας αὐτῷ ἔσκε, τῷ ΙΗΣΟΥ ἔπ
 ΕΤΑΙΡΙΑΝ εἰς τὴν ἑαυτῷ ἐκέλεγε
 λεγεῶνα Ἀρχῶν, καὶ σέπλιν πύτην αἰεὶ
 χάελιν τε καὶ ἔρωσι φελεπύξετο.
 Ἦν ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΕ σὺ φεῖ ποσότης ποτὲ
 χάελιν δοποδῶσαι χάελτος ἢ Εταρείας;
 Δὴ πᾶσαν ἢν ἀπ' Ὀπρυγῆος σεπλοῖς σέθεν
 εὐνοίαν αἰδομένη, καὶ πᾶσαν χάελιν,

ἢ ἐπὶ Θημελιῷς ἡμέας σεβασμόν
 τὸ ὑστέρημα περιέπει, πᾶσαν, ἔφην,
 Σοὶ ΦΕΡΔΙΝΑΝΔ', ὀφείλομεν, καὶ εὐτυχῶς.
 Διομολογῶμεν, τὰ τοῦ πᾶν, ὃ νῦν ἔμεν,
 Σὸν ἐστὶ. ἀναγινώσκομεν κατὰ θυμῶς,
 τῶν ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΩΝ Καισάρων εἰς ἡμέας
 χάριτας τε εὐνοίας τε μὲν πολυηχέῃ
 σέλπτῳ εἶναι ἀξίας, οὐ τὰ φιλεῖ
 ψυχὰς τε τὰ τε καλὰ μὲν, μάλλον δὲ ὅμως
 βυλόμεθα ἐγκαλεῖσθαι αἰμὴν τὸν λόγον
 ἐγνωμόν, ἢ ἀγνώμονα σιωπὴν αἰμῶν.

Nil tibi perire debet, qui tuomet impendio fecisti, ut nihil periret.
 Revocant beneficia tua, quicunque invocarunt.
 Patere ut solvant, qui fecisti ut deberent
 Imperium & Hispania:
 Nam.

פֶּרְדִּינַנְדֹּס הַצֶּדִּיק:

פֶּרְדִּינַנְדֹּס הַצֶּדִּיק בָּרַךְ

בְּיָמֵינוּ פֶּרְדִּינַנְדֹּס הַצֶּדִּיק:

Et illa quidem, cui tu primum dedisti, cum primum beneficium
 accepisti,
 Fatetur se vivere, quod tibi dederit vitam,
 Non mediocris orbis honor natus es, ubi nihil mediocre nascitur,
 Ibi ortus es novus Sol, ubi Sol vetus occidit.
 Vnde in ipsos usque decurrens Septem triones, ubique facis
 Meridiem Divinae lucis:
 Ità nempè non solis Hispanis intra suosmet limites nascuntur
 Reges Catholici.
 In communi Provinciarum ambitu,
 Quò à se quævis FERDINANDVM nasci ambiebat,
 Sola Hispania causam obtinuit:
 Et mirabili eventu: Qui omnibus natus est, non est tamen omnibus
 natus,
 Tantum regnum in unius cunas requirebatur,
 In cujus solium Romanum destinabatur Imperium.
 Nescivisses tunc quisquis etiam puerum aspexisses,
 An in sinu suo Hispaniam FERDINANDVS, an in sinu suo
 Hispania FERDINANDVM contineret?

Tan-

Tanquam ad restitutionem teneretur Hispania,
 Austriae restituit Regem,
 Et Iustitiae satisfacit Ius tō Principe.
 In quo tamen nescirem, an onere se exolvat suo?
 Quando unum pro tribus. Regem pro Regibus rependit;
 Nisi ipsa iam tunc in uno, eoque Primo FERDINANDO,
 Tot velut à longè aspexisset FERDINANDOS,
 Quot nos non aspicimus tantum, sed etiam fruimur:
 Quorum quisque non unius, sed multorum Regum est compendium.
 Liberalis planè erat,
 Quod vel solum hoc Austriae nomen inscripserit,
 Quod nemo loqui potest, quin omnes loquatur gratias.
 Tu verò à me si requiris Austria, Ottomannico robore propè fracta:
 Principem Fortem quis inveniet?
 Audi, & disce.
 Procul & de ultimis Finibus pretium ejus
 Toto dissita Pelago Hispania hunc tibi dedit.
 Quem nisi illa dedisset, iniqua: quem nisi tu accepisses, infelix eras.
 Et tu itaque Austria grata esto,
 Et beneficium inscribe saxi, si quæ adhuc in muris tuis habes,
 Quos nisi FERDINANDVS servasset, non haberes.
 Cogita, quid sit FERDINANDOS in sinu tuo commorari etiam,
 Quando eos vel appulisse tibi tanti fuit, quanti tu ipsa tibi es.
 Nondum aderat, sed adesse tantum dicebatur FERDINANDVS:
 Et jam non abesse tantum dicebatur,
 Sed planè aberat Ottomannicus turbo.
 Scilicet, quando Sol oritur videri, Luna desinit,
 Et tantò majorem Ecclipsin Luna patitur,
 Quantò Sol ei magis conjungitur.
 Totam servat Provinciam unus Iustus.
 Cùm ad quinque olim urbes servandas tot Iusti requirerentur:
 Optimè apud amicam Austriam audiat illud nomen;
 Quod audire hostes Austriae non possunt.
 Post excussos assultus super vicenos aliquot,
 Cùm Vienna se servasset FERDINANDO,
 Merebatur, ut sibi eam servaret FERDINANDVS.
 Erras Ottomanne, quisquis Viennenses portas adire paras,
 Nulla ibi Porta est Ottomannica,
 Omnes sunt Austriacæ.
 Hoc ipsum fortè cum nôris, muros quatis;

Ut portas tibi facias, quas non invenis.

Frustra :

Muri non cadunt, qui stant pro FERDINANDIS:

Qui tamen ipsi si maximè cadant,

Næ tu mihi eos sine tuo periculo vix adires;

Lapidibus enim medius,

Vix credo inde exires ampliùs,

Quin totus vertereris in lapidem:

Qui ne venam quidem habes, quæ non sit faxea:

Quod tibi si acciderit,

Dic quæso.

Advenire FERDINANDVM cum audieris, quomodo fugies?

Vide, quantum vel tu FERDINANDO debeas,

Qui ijs te à muris depulit, ante quos major tui pars iam perierat.

Ultra quinquagies mille cadavera ante Viennam reliquisti,

Et tibi planè Vienna facta est altera Gehenna,

Quæ FERDINANDO florentissima erat *Vinea*,

Quam tu *ferus aper* demoliri moliebaris.

Hoc erat primùm signorum, quod fecerat salvator Austriæ

FERDINANDVS,

Aquas tribulationis,

Quæ intraverant usque ad animam Austriæ Viennam,

Vertit in vinum lætitiæ,

Quando fecit:

Ut federet quisque *sub vite* suâ in abundantia *pacis*.

Et nondum attollitis portas Principes,

Et elevamini portæ triumphales,

Ut introëat Rex gloriæ?

Qui planè erat *Dominus Virtutum*.

Agat ipsa virtus FERDINANDO gratias, quòd pretium acceperit
à tanta manu.

Vulgare est virtute Regi,

Plusquam regium est, etiam virtutem regere.

Ita suas ipse virtutes moderabatur, ut nescires,

Illenè Princeps Virtutis, an ipsæ essent Virtutes Principis.

Certè nullâ in ipso nisi Princeps Virtus erat,

In nullâ ipse Virtute non Princeps erat.

Harum nullam nomino, ne putes ullam defuisse:

Tu potius vultum illius aspice, cui virtus prospicit ex oculis,

Et color planè Austriacus

Casti-

Castitate candidus, pietatis fervore rubens:
Qui uterque, cum esset pulcherrimarum Virtutum color.

Plus tamen erat,

Quàm tantum color *Virtutis*.

Atque hanc, ut ipsa primum Virtus aspexit,

Visa est sibi seipsam esse jam venustior,

Neque tam FERDINANDVM ornasse,

Quàm à FERDINANDO ornata esse.

Igitur pulchritudini suæ, pulchritudinem suam grata dedicat,
Virtus FERDINANDO, Virtuti FERDINANDVS.

Et in ambitiosam utriusque gratitudine,

Arbitra accedit Ecclesia.

Et in hunc ferè modum dicit sententiam:

Multum FERDINANDO Virtus, multum Virtuti FERDINANDVS debet.

Ego debeo plurimum Virtuti FERDINANDI.

Fabula fuit, fesso Atlanti succolasse Herculem,

Veritas est.

In Ecclesiæ Cælo sustentando,

Herculi Germaniæ, Carolo Fratrem succolasse FERDINANDVM.

Scis quanto cum onere?

Molem hæreseos una sustinuit Ecclesia,

Ecclesiam sustinuit ipse.

In unam omnes irruebant, ab omnibus illam eruit unus.

Secura illa sedit ad claves

Quamdiu securus iste sedit ad clavum.

In unum hortum, uno simul tempore, bini venti spirabant

Aquilo & Auster.

Huius pluviae, illius tempestates mitigabant.

Si Anseris excubiæ Romanam servarunt,

Quid non Romana speret Respublica?

Ab excubijs Aquilæ illius grandis,

Quæ Romanum evolavit in Libanum,

Et desumpsit medullam Cedri plantatæ in Domo Domini ab Ignatio,

Et tulit in terram Austriam.

Quando plerique à Romanâ societate dissidebant,

Quid melius in Austriam tulisset Ferdinandus?

Quando speciali scelere, à summis clavibus
se eximebant,

Quid evocasset utilius? quàm eam,

Quæ speciali vinculo summis clavibus se obstrinxit.

Nec planè aliud ferre ille poterat,
 Christo Duce,
 Quàm IESUM:
 Nec aliud Christum Ducem comitari,
 Quàm IESU societas.
 Hæc tibi debet FERDINANDE, quidquid illi Austria debet.
 Grata augustis tuis cineribus, Cineres tibi dicat Claudij Iaij;
 Quos Austria, ipso suo in corde, hoc est Viennæ sepelivit,
 Artemisia Catholica.
 Sunt hi Cineres ex illo adhuc incendio superstites,
 Quos parvâ in decem cordibus scintillâ excitavit Ignatius.
 Cuius igne an etiam flagrarit Ferdinandus? vel inde intellige,
 Quòd eodem tempore, quò gravior in Ecclesiam flamma accendi
 referebatur,
 gravissimâ ipse cœperit febris æstuarè;
 tanquam diceret:
Quis Scandalizatur, & ego non Vror.
 Ut planè iam nihil mirer:
 Quòd cùm morti vicinus esset, alio se nomine compellari noluerit.
 Quàm FERDINANDI:
 Hoc enim unum Augustum Nomen,
 Est universi in Romanam fidem fervoris compendium.
 Nolebat se dici Regem, ubi primum sensit,
Regnum suum non esse de hoc mundo.
 Ab uno hoc nomine FERDINANDI,
 Cùm tumulto vicinus esset,
 Suos voluit signari cineres:
 Ut sciret orbis,
 Tot his ex cineribus prodijisse Phœnices,
 Quot prodire FERDINANDI,
 Quorum quisquè cùm sæculi labor sit,
 Facti sunt omnes unius sæculi munus.
 Ita,
Naturæ parsimoniam supplevit Austriæ liberalitas.

